

İNTERNET'TE VAKIFLAR

Prof.Dr.Bahaeddin YEDİYILDIZ
Dr.Fatma ACUN

Tarım ve sanayi toplumu evrelerini aşan insanlık, günümüzde *bilgi* çağını yaşıyor. Washington'un güdümünde, özellikle dünyanın en çok sanayileşmiş yedi ülkesi arasında, insanlığı bir "evrensel bilişim toplumu"na doğru yönlendiren projeler üzerinde tartışmalar yapılıyor. Hür teşebbüsten ileride dünyanın altyapısını oluşturacak bir "bilişim yolları (*inforoutes*) programı geliştirilmesi" isteniyor. Bu düşünce istikametinde, Amerika Birleşik Devletleri'nde, radyo kanalları özel kullanıcılara satılmış, yayın alanları milyonlarca *internet* kullanıcıya açılmıştır. Böylece, büyük eğlence, telefon ve televizyon şirketleri, sözkonusu bilgi anayollarını tekellerine geçirme imkanı bulmuşlardır. Bu bilgi anayollarının tasarrufu, Güney ve Kuzey arasındaki uyumsuzlukları büyütüyor, hattâ bizzat sanayileşmiş ülkelerde bilgi teknolojilerinden yararlanabilen "kültürlüler" ile bundan mahrum kalanlar arasında büyük uçurumlar yaratıyorsa da, bu teknolojiler bize şimdiye kadar görülmemiş imkanlar sağlamakta, özel hayatımızda olduğu kadar meslekî ve toplumsal hayatımızda da, zihnî zenginleşmenin bitmez bir potansiyel kaynağını temsil etmektedir. Bu kaynak, herkesin yaratıcı muhayyilesini ve girişimini teşvik etmekte, onların karmaşık ve disiplinler ötesi bir bilgiye açılmasına yardımcı olmaktadır.¹

Toplumları rolleri ve katkıları ölçüsünde müspet veya menfî yönde etkileyecek olan bu büyük bilgi inkılabı hakkında toplumumuzu ivedilikle bilgilendirmek ve şuurlandırmak gerekmektedir. Aksi takdirde, sanayi toplumuna geçişte yaşadığımız şuuruna varmaz ve gerekli tedbirleri almazsak, bilgi teknolojisinde gelişen dünya ile aramızda telâfisi zor bir kaç yüzyıllık yeni bir uçurum daha peyda olacaktır. Meselâ Türkler, insanlığın muhtelif alanlardaki sorunlarını çözmede, tarihte olduğu kadar günümüzde de, vakıf yolunu denemiş ve

geliştirmiş bir millettir. Türk medeniyeti, bütün insanlığa hizmet sunan bir vakıf medeniyetidir. Böyle olmasına rağmen, İnternet'e girdiğiniz zaman daha çok başka ülkelerin vakıf siteleriyle karşılaşabilirsiniz. Niçin böyle oluyor? Şüphesiz bu eksiklik, bizde vakıflar olmadığı için değil, fakat bunların yeni bilgisayar teknolojisiyle dünya bilgi ağlarına aktarılmamış olmasından kaynaklanıyor. Dünyadaki bilgiye daha hızlı bir biçimde erişme imkanları varken, araştırmalara eski usullerle devam etme alışkanlığından vazgeçilemediği için, farkında olmadan yeni bilgilere erişmede de geç kalınıyor ve dolayısıyla yeni bilgi üretiminde de geride kalınıyor. Eşit şartlarda ilerleme imkanından mahrum kalınıyor.

O hâlde ne yapmalı? En azından medeniyetimizin temelini teşkil eden vakıf konusunda bilgisayar ağlarında olup bitenlerden Türk vakıf araştırmacılarını ve kamuoyunu haberdar etmeli. Türk vakıf medeniyeti bilgisayar ağlarına aktarılmalı. Böylece Türk kültürü evrenselleştirilmeli ve insanlığın hizmetine sunulmalı. İşte bu hususları gerçekleştirme imkanına sahip olan herkesin, üniversitelerin ya da benzeri araştırma kurumlarının, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün, Türkiye Diyanet Vakfı'nın, 3. Sektör Vakfı'nın ya da benzeri vakıf kuruluşlarının dikkatini çekmek için bir akşam bir kaç saat İnternet'te vakıf sitelerini dolaştık². Bu makale söz konusu gezi sonucunda elde edilen bilgilerden oluşacaktır. Ancak konunun iyi anlaşılabilmesi için

1. Jacques Robin, "Les dangers d'une société de l'information planétaire", **Le Monde Diplomatique**, février, 1995, s.17. Bu makaleye İnternet kanalıyla ulaşılmış ve yararlanılmıştır (<http://www.ina.fr/CP/Monde Diplo/1995/02/ROBIN/1176.html>)
2. Bu çalışmayı Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesi sayın Yrd.Doç.Dr.Ramazan Acun ile birlikte gerçekleştirdik. Yardımlarından dolayı kendisine teşekkür ediyoruz.

öncelikle İnternet konusunda bazı genel bilgiler verilmesinin uygun olacağını düşünüyoruz.

I. İnternet: anlık bilgi yayma ve bilgiye erişim aracı

İnternet Nedir? İnternet, 1969'da ABD'nde icat edilmiş olan global bilgisayar ağı, daha doğru-su bilgisayar ağlarının ağıdır. En son istatistiklere göre (16 Ocak 1997), yüzden fazla ülkede, 101.867.954 kişi İnternet'i aktif olarak kullanmaktadır. Bu bilgi iletişim aracı hızla büyümektedir. İnternet'in mevcut gelişme eğilimi devam ederse -ki etmemesi için hiç bir sebep yoktur- bir ay sonraki İnternet kullanıcı sayısı, 113 milyona ulaşacaktır. Demek ki İnternet'in aylık büyüme hızı, ortalama %12 dir. İnternet'de herkesin istifadesine sunulan bilgi hacminin de aynı oranda büyüdüğü görülmektedir. Aşağıda anlatılacağı üzere, önemli İnternet bilgi servislerinden biri olan world wide web (www) veya kısaca web sitesi sayısı, 15 Aralık 1996'da, 1.307.841 iken, bir ay sonra, yani 16 Ocak 1997'de, 1.637.248 olmuştur³. Bu tarihte örneği olmayan bir fenomendir.

Geniş kitlelere hitap etmesi, ucuzluğu ve hızı İnternet'i, bilgiye erişim ve onu yayma konularında, geleneksel metodlardan çok üstün kılar. İnternet istenilen bilgilere, dünya çapında bir bağlanabilirlik ve erişim sağlar. İnternet'e bağlanmak kuruluşlara, geniş bir bölge ağı kurmaktan daha ucuza mal olmaktadır. Kişilere ise, şehir içi telefon konuşması fiyatına, sayısız bilgi kaynağına ulaşma imkanını sunar⁴. Bütün bunlar, dakikalarla ölçülebilen kısa sürelerde gerçekleşir.

Tüm dünyaya yayılmış, her türlü elektronik dosyaya hızlı ve kolay erişimi sağlayan İnternet, geliştirilen *Web*, *Gopher*, *FTP*, *Usenet* gibi servisler sayesinde, sadece bilgisayar uzmanlarının kullandığı bir araç olmaktan çıkmış, bilgisayardan korkmayan herkesin kolayca kullanabileceği bir araç haline gelmiştir.

1. World Wide Web (WWW)

World Wide Web veya kısaca söylendiği şekliyle *Web*, en popüler ve en hızlı gelişen internet servislerinden biridir. *Web*, *hypertext* (bağlantılı-metin) adı verilen bir sistemin üzerine dizayn edilmiştir. *Hypertext* mantığında, bir belgenin içindeki bir kelime, bir başka belgeye ya da referansa bağlanmaktadır (link). Bu sistem bir ansiklopedi gibi düşünülebilir. Yani, okuduğumuz sayfada başka bir noktaya atıf yapılıyorsa, belgenin o noktasından atıf yapılan noktaya geçip, ilgili bilgiyi alıp, tekrar kaldığımız yerden devam etmek işlemine benzetilebilir.⁵

Web, *hypertext* temelli olması sayesinde kullanıcıya çok daha yakındır ve ek özellikleri sayesinde de son derece işlevseldir. Kullanıcı, *Web* tarafından önüne getirilen bir belgeyi incelerken, verilen noktalara bir tuş veya fare ile ulaşmakta ve

ardından kaldığı noktaya geri dönebilmektedir (ansiklopedi örneğinde olduğu gibi). Diğer taraftan, uygun arayüzler ile resim, ses ve hareketli görüntü işlemeye müsait olması gibi ayırdedici ek özelliklere de sahiptir. Yani bilgisayar ekranındaki belgenin içinde bir resim varsa kullanıcı bunu görebilmekte, üstelik hareketli görüntülere ulaşabilmekte ve ses dinleyebilmektedir. Bu sayede, meselâ ünlü bir kişinin hayatını anlatan bir belgede, araştırmacı, o insanın konuşmalarını dinleyebilmekte veya görüntülerini bilgisayar ekranında izleyebilmektedir.

Web 'in en önemli avantajlarından birisi de, hemen hemen bütün diğer internet bilgi servislerine (*Gopher*, *FTP*, *Usenet* vs.), kendisi üzerinden ulaşımı sağlamasıdır⁶. Bu sebeple *Web*, mevcut bilgilere erişmek için ideal bir araçtır. Aynı zamanda *Web* yeni üretilen bilgileri yaymak için de mükemmel bir vasıta.

Başkalarının kullanımına sunulmak istenen bilgi, *Web*'de *HTML* (*Hypertext Markup Language*) ile düzenlenir⁷. Bu bilgilere internet tarayıcıları (internet browsers) ile erişilir. Bunların en bilinenleri, *Netscape*, *Mosaic*, *Navigator* ve *Lynx*'dir. Bunlardan ilk üçü grafik temellidir, resim, ses ve görüntü alabilir. *Lynx* ise sadece metin (text) türü bilgilere erişebilir. Bu bilgilere erişmek için, bilgilerin İnternet adreslerini bilmek gerekir.

3. Bu istatistikler, şu adresten alınmıştır: <http://www.netree.com/netbin/internetstats/>. İnterneti aktif olarak kullanmaktan kasdımız, kişilerin elektronik- posta (e-mail), ftp, gopher ve telnet servislerinden yararlanabilmesidir. Bu kişiler, her hangi bir (servis sağlayıcı aracılığıyla) İnternet'e bağlanabilir olabileceği gibi, şirket veya kurumlarda mevcut internet'e bağlı yerel ağlarda kullanıcı kodu bulunanlar da olabilirler. İnternet'e bağlanma yolları hakkında aşağıda dipnot 4'e bakınız.

Burada zikredilen *Web* sitesinden ise web sayfaları sunan makinalar (web servers) keşdedilmektedir. *Web* sunucuları, şahıslara, şirketlere ve kurumlara ait web sayfaları bulundurur. Aynı makina üzerinde bulunan bütün web siteleri bir tek site sayılmıştır. Meselâ Hacettepe web sunucusu (www.hun.edu.tr) üzerinde, şu anda yirmi ayrı bölüme ait site bulunmasına ve bu sitelerin birbirinden tamamen farklı olmasına rağmen, aynı web sunucusu üzerinde buldukları için bu siteler, tek bir web sitesi olarak kabul edilmiştir.

4. Çeşitli gazetelerin İnternet sayfalarında, İnternet'e nasıl bağlanılacağı konusunda bilgi verilmektedir. Yine de, burada bahsetmek faydalı olacaktır. Eğer bir Üniversite mensubu iseniz, Üniversitenizin Bilgi İşlem Merkezi'nden gerekli bilgiyi alabilirsiniz. Değil iseniz, İnternet Servis Sağlayıcılarına başvurmanız gerekmektedir. Şu anda Türkiye'de, İnternet Servis Sağlayıcıları (ISP) ndan 70 tane bulunmaktadır. Bunlar aylık belli bir ücret karşılığında İnternet'e bağlanmanızı sağlar. İnternet servisi sağlayan kuruluşlardan biri Türkiye'ye İnternet'i getiren TR-NET dir.

5. Kürşat Çağiltay, **Herkes için İnternet**, Ankara, Nisan 1995, s. 61.

6. Aynı eser, s. 62.

7. HTML hakkında, İnternet ile ilgili kitaplarda geniş bilgi bulunabilir. E. Krol, **The Whole İnternet**, 1994.

İnternet'de adresler standart bir formata uygun olmak zorundadır. Kısaca, URL olarak bilinen, *Uniform Resource Locators* (Üniversal Kaynak Belirleyici) adlı adres standardının formatı şöyledir:

Ulaşım metodu: // İnternet adresi/ dizin/ dosya adı

Örnek:

http:// www.hun.edu.tr/~history/index.html

Örnekteki [http](#), hypertext transfer protokolü anlamındadır, [www.hun.edu.tr](#), Hacettepe Üni-

versitesi web sunucusunun adresidir. Bu örnek, Hacettepe Üniversitesi Tarih bölümü ana web (index) sayfasına işaret etmektedir.

2. İnternet'te bilgi arama metodları

Eğer ne aradığınızı ve aradığınız şeyin nerede olduğunu biliyorsanız, ona erişmek için yapacağınız iş, aradığınız bilginin adresini (URL), kullandığınız internet tarayıcısının (browser) ilgili kısmına yazarak giriş (enter) tuşuna basmaktan ibaret olacaktır.

infoseek®

proof of intelligent life on the net .sm

stayyellow

Valinn Pannar Gaeroh

Type a specific question, phrase in quotes" or Capitalized Name.

News Flash: [Celebrate Chinese New Year Online](#)

ultrasmart Click a topic to explore the Web's largest directory.

Arts

books, photography, fashion, museums...

Business (News)

business tools, find a job, small business...

Computers (News)

desktop computers, hardware, software...

Education

colleges, teaching, adult education...

Entertainment (News)

music, games, TV, movies...

Health

drugs, disease, fitness, women's health...

Hobbies & Interests

buy a car, shopping, buy a home, food & drink...

Internet (News)

intranet, HTML, web publishing...

Politics (News)

elections, government, taxes, law...

Science

space, dinosaurs, environment, engineering...

Sports (News)

football, golf, basketball, hockey...

Travel

airlines, destinations, lodging, cruises...

Click **ultrasseek** to hide directory topics for advanced, streamlined searching.

news center

[Premier News](#)
[Personalized News World](#)
[Business](#)
[Technology](#)
[Sports](#)
[Entertainment](#)

get
PointCast!

smart info

[Stock Quotes](#)
[Company Profiles](#)
[Street Maps](#)
[NetClock Events](#)

big yellow

[Find Businesses](#)
[Find People](#)
[Find E-mail](#)
[Global Directories](#)

[Infoseek Japan](#)
[Infoseek UK](#)

[About Infoseek](#)
[Feedback](#)
[Add Site](#)

Reviews: PC Week Labs calls Infoseek "[the most fully equipped search site.](#)"

Download free software:

Add value to your site with [Infoseek Web Kit!](#)
Take command with Microsoft [ActiveX Controls!](#)
[BackWeb's](#) news channel brings the news to you!
NEW [Quickseek 2.0](#) for Windows, the quick way to search!

Advertising: Make advertising \$\$\$ with the [Infoseek Network!](#)

Eğer genel bir konu hakkında bilgi almak istiyor ve nereden başlayacağınızı bilmiyorsanız, *web* rehberleri veya *web* menüleri, en büyük yardımcınız olacaktır. *Web* rehberleri, konular kategorilere göre (spor, eğlence, sağlık, bilgisayar gibi) kendi içinde tasnif eder. Bir *web* rehberinde, ilgilendiğiniz kategoriye bulduğunuzda, onun alt kategorileri arasında, aradığınız bilgiyi içerdiğini tahmin ettiğiniz sitenin 'bağlantısı'na tıklarsınız. Arama işine bu sitenin içinde devam edebilirsiniz. Çoğu *web* rehberinde bağlantıların yanında kısa açıklamalar bulunur. Böylece, tıklamadan önce bu sitenin içeriği hakkında bilgi alabilir, ilgilenmediğiniz bilgileri içeren siteme girip vakit kaybetmezsiniz.

Kısaca, *web* rehberleri, aradığınız bilgiye temel başlıklar yoluyla ulaşmaya imkan veren araçlardır. *Web* rehberleri, *Siber Uzay* da denilen İnternet dünyasındaki *web* sayfalarının çok az bir kısmını kapsamakta, indekslemektedir. Bu sebeple çeşitli firmalar, 'arama motoru' (search engine) adı verilen özel programlar geliştirmişlerdir. Bu programların bulunduğu makinalara bağlanır ve arama yapmak istediğiniz konu ile ilgili anahtar kelime, deyim veya adı girmek suretiyle arama yapabilirsiniz. Sizden bu kelimeleri alan arama motoru, daha önceden oluşturulmuş veri tabanında tarama yaparak, konuyla ilgili bulunan elektronik belgelerin adreslerini (URL), istenirse özetleriyle birlikte liste halinde size verir.⁸

Buraya kadar anlattıklarımıza örnek olmak üzere, hem bir rehber, hem de bir arama motoru olan **infoseek** (<http://www.infoseek.com>)'in ana sayfası yukarıda verilmiştir. Burası arama motoru olarak kullanıldığında, sayfanın üst kısmındaki kutuya, aranan bilgiyle ilgili anahtar kelime veya deyimini tırmak içinde yazıp **seek** düğmesine basmak aramayı başlatmak için yeterlidir.

Infoseek rehber olarak kullanıldığında, yine bu sayfada görülen Sanat (Arts), Eğitim (Education), Eğlence (Entertainment), Sağlık (Health), Politika (Politics), Spor (Sports), Bilim (Science) v.s. gibi genel konu başlıklarından hareketle, bağlantıları takip etmek suretiyle, istenilen bilgiye ulaşılır. Meselâ, sanat seçildiğinde, daha alt kategorilerden kitaplar, fotoğrafçılık, moda ve müzeler gibi sanatla ilgili daha özel kategorilere inilerek istenilen özel bilgiye ulaşılmaktadır.

Bu genel başlıkların dışında, sayfanın en sol sütununda **Haber Merkezi (News Center)**, çok kullanılan **Güncel Bilgiler (Smart info)**, **Telefon Rehberi (Big Yellow)** başlıkları altında insanları gelişmelerden haberdar eden, günlük hayata yardımcı olan bilgiler sunulmuştur. Meselâ Swart Bilgi'de, borsa indeksleri, şirket haberleri, sokak haritaları ve İnternet ile ilgili gelişmeler yer alır.

Sayfanın alt kısmında Infoseek'den bedava çekilebilecek yazılımlar (programlar) (Download) sıralanmıştır. **İlan işlerinin (advertising), infoseek Network'da ucuza geleceği belirtilmiştir.**

İnternet'de vakıflar konusundaki bu araştırma-yı yaparken, biz de, aynı yolu takip etmek suretiyle Infoseek yanında Yahoo (<http://www.yahoo.com>), WebCrawler (<http://www.webcrawler.com>) gibi arama motorlarında, "foundation", "waqf" ve "vakıf" gibi anahtar kelimeleri kullanarak taramalar yaptık ve ilgi çekici sonuçlar elde ettik. Bunlardan, Amerika, Avrupa, Kuveyt ve Türkiye'deki vakıflarla ilgili *web* sitelerinden bir ikisini aşağıda tanıtacağız. İnternet'te vakıflar konusunda bir fikir vermek gayesiyle kaleme alınan kısa bir makalede, İnternet'teki bütün vakıf belgelerinden bahsetmemiz mümkün değildir. Çünkü sadece WebCrawler tarama motorunda vakıflarla ilgili 32.566 belge bulunmaktadır. Bu tür sitelerin hazırlanarak İnternet'de sunulmasının amacı, elde edilen bilgiyi hızlı bir biçimde yaymak, başka bilgilere erişimi hızlandırmak, böylece araştırmaları kolaylaştırmak, sonunda elde edilen bilgilerin uygulama alanına konulmasını da hızlandırmak suretiyle hayatın kalitesini artırma yolundaki çabalara katkıda bulunmaktır.

Bizim burada öncelikle ele alacağımız belgeler arasında, Amerika Birleşik Devletleri'nde, bu ülkedeki vakıfları tanıtmak üzere kurulan iki *web* sitesi vardır. Bu iki site, aslında aynı bilgi sağlama amacına hizmet eden, iki rakip kuruluş gibi gözükümler. Birinin adı **Vakıf Merkezi (Foundation Center)**, diğeri ise, **Vakıflar Konseyi (Foundation Council)** olan bu iki kuruluş, ABD'de mevcut bütün vakıflar hakkında bilgi tutan merkezlerdir. Daha sonra, Avrupa vakıfları ve Kuveyt vakıfları ile ilgili iki belgeden bahsedecek, nihayet Türkiye'deki vakıflarla ilgili bir sayfayla makalemize son vereceğiz.

*
* *

II. ABD'de hazırlanan vakıf web siteleri

a. Vakıf Merkezi (Foundation Center)

1956'da kurulmuş olan **Vakıf Merkezi**, kâr amacı gütmeyen bağımsız bir bilgi düzenleme yeridir. Merkezin görevi, vakıflar, kurumsal bağışlar ve benzeri konularda bilgi toplamak ve bu bilgileri düzenlemek, tahlil etmek ve yaymak suretiyle vakıf sahasında halkın bilinçlenmesini sağlamaktır. Merkez'in müdavimleri arasında, bağış yapanlar ve arayanlar, araştırmacılar, siyaset belirleyicileri, medya ve halktan kişiler vardır.

"Bağış yapanlar ve bağış arayanların bilgi ihtiyacına hizmet eder" sözünü kendine rehber edinen Vakıf Merkezi'nin web sitesinin ana sayfasının orijinali şöyledir:

8. PC World Türkiye, Ocak 1997, sayı 71, ss. 82-92 'de İnternet'de bilgi arama metodları, ayrıntılı ve acemi bir İnternet kullanıcısının anlayacağı şekilde anlatılmıştır. Biz de buradan faydalandık.

Welcome to the Foundation Center

Serving the information needs of grantsseekers and grantmakers

About the
Center

Libraries
and Locations

Training
and Seminars

Grantmaker
Information

Funding Trends
and Analysis

Philanthropy
News Digest

The Fundraising
Process

Publications and
CD-ROMs

Reference Desk

What's New

Guest Book

Search

Görüldüğü gibi, ana sayfa bu siteden elde edilebilecek bilgi türlerinin kategorileştirilmesi suretiyle meydana getirilmiştir. Demek ki, bu siteye ulaşan bir araştırmacı, sırasıyla

Merkez Hakkında
Hayrat Haberleri
Kütüphaneler ve Yerleri
Fon Eğilimleri ve tahliller
Para Toplama Metodu
Eğitim ve Seminerler
Yayınlar ve CD-ROM'lar
Başvuru Masası
Yeni Ne Var?

Misafir Kitabı kapılarından siteye girerek ya da **Tarama** kapısını kullanmak suretiyle muhtelif alanlarda bilgiye erişebilecektir. Bu kapılardan girilerek ne tür bilgiler elde edilebileceğini kısaca tanıtmakta fayda vardır. Zaten ana sayfada kapılar şu şekilde açıklanmıştır:

Merkez Hakkında: *Vakıf Merkezi nedir ve ne yapar?; 1994 ve 95 seneleri yıllık raporlarının online versiyonu; Vakıf Merkezi ile nasıl temas geçilebilir?; Merkez'den haberler; Merkez'deki iş imkanları ve dahası.*

Kütüphaneler ve Yerleri: *Vakıf Merkezi'nin beş saha ofisi (Atlanta, Cleveland, San Francisco, New York ve Washington D.C.) ve 200'den fazla işbirliği koleksiyonları hakkında bilgi.*

Eğitim ve Seminerler: Eğitim programları, araştırma destek bursları, teklif yazılımları, burs verenler ve verdikleri burslar ve *Vakıf Merkezi Kütüphanelerinde* aynı temalardaki bilgiler.

Burs Verenlerle İlgili Bilgi: 150'den fazla web sitesine açıklamalı bağlantı ve *Vakıf Merkezi'nin en yeni girişimleri olan, vakıflar hakkında ücretsiz hizmet sunan "Vakıflar Klasörü"*.

Yeni Hayrat Haberleri: Hayrat ile ilgili makaleler ve *Merkez*'in kütüphanecileri ve editörleri tarafından mahalli ve ulusal medyadan özetlenmiş bilgilerin taranabilir arşivi.

Fon Eğilimleri ve Tahliller: Dünyadaki özel vakıflar hakkında *Merkez*'in yapmakta olduğu araştırma ve tahlillerden başlıklar ve alıntılar.

Para Toplama Metodu: Araştırma sürecinde para sağlamanın "yolları", terimler sözlüğü, *Merkez*'in halka yönelik Kısa Süreli Öneri Yazım Kursu ve getirilebilir ortak burs müracaat formu.

Yayınlar: Merkezin on-line yayınlar kataloğu.

Elektronik Referans Masası: Sık sık sorulan sorular, *Merkez*'in online kütüphanesi ve ülke içinde ve ülkeler arası kaynaklara kâr amacı gütmeyen düzinelerce bağlantı.

Yeni ne var?: Siteye postalanan yeni malzemelerin haftalık listesi.

Misafir Kitabı: Siteyi ziyaret edenleri otomatik olarak kaydeder.

Bu açıklamalardan sonra *Vakıf Merkezi*'nin adresi yer almaktadır ki, şöyledir:

The Foundation Center

79 Fifth Avenue

New York, NY 10003-3076

Tel: (212) 620-4230 | Fax: (212) 691-1828

Yorumlar ve geribesleme için e-mail (elektronik posta) adresi: mfn@fdncenter.org.

Son güncelleştirme tarihi Aralık 19, 1996

İsterseniz şimdi *Vakıflar Merkezi Sitesi*'ni ana kapılarından girerek biraz dolaşalım. Vakıf Merkezi hakkında daha başlangıçta kısa da olsa bilgi vermiştik. Şimdi diğer kapılardan nerelere ulaşıldığını gömeye çalışalım.

Kütüphaneler ve Yerleri

Vakıf Merkezi beş yerde kütüphane işletmektedir. Bunlar, New York şehir merkezindeki Milli Koleksiyonları, Washington D.C'deki saha ofisini ve Atlanta, Cleveland ve San Fransisco'daki ofislerinde bulunan bölgesel koleksiyonları kapsar. Merkez kütüphaneleri hayrat ile ilgili eşsiz malzemelere sahip koleksiyonlara erişimi sağlar. Bütün hizmetler halka ücretsiz olarak sunulmaktadır. Her zaman kendilerine başvurulabilecek profesyonel

kütüphaneciler, kütüphaneden yararlanacaklara, merkezin yayınları, diğer malzemelerin ve kaynakların kullanımı konusunda yardımcı olmak, bağış ile ilgili bilgi taramasının nasıl yapılacağını göstermek için hazır vaziyette beklemektedirler.

Oryantasyonlar (uyum programları)

Merkezden idare edilen her bir kütüphane, araştırma sürecinin mali yönden desteklenmesi konusunda, haftalık ücretsiz oryantasyonlar sunar. Bu oryantasyonlar kâr amacı gütmeyen teşkilatların temsilcilerine, dünyadaki vakıflar ve kurumsal bağışlar hakkında genel bilgi vermek ve onlara merkezin yayınlarını, kaynaklarını ve hizmetlerini etkin şekilde kullanmayı öğretmek amacıyla tasarlanmıştır. Merkez çalışanları, muhtelif grupların ilgi ve ihtiyaçlarına göre oryantasyonlar düzenleyebilir. Merkezin oryantasyonları hakkında daha fazla bilgi için veya bir kütüphane turu için, bizzat Vakıf Merkezi'nin idare ettiği kütüphanelerden birine uğramak veya **Internet**'te *Vakıf Merkezi Web Sitesi*'nin burada bahsettiğimiz **Oryantasyonlar** bölümünün ilgili **bağlantı düğmesine tıklamak** yetmektedir.

Merkez Kütüphanelerinde Bulunan Başvuru Malzemeleri

• **990-PF Formları:** Dahili Gelir Servisi bilgi formları yıllık olarak, Amerika'daki vakıflar tarafından doldurulmaktadır. Bu formlar çoğu kez, yıllık rapor hazırlamayan vakıflar hakkında tek bilgi kaynağıdır. Form 990-PF'da verilen bilgiler, vakıf tarafından yapılan bağışlar ve vakıf idarecileri ve mütevellilerinin adlarını kapsamaktadır.

• **Bağış Yapanlarla İlgili Malzemeler:** Her bir kütüphane, bağış yapanların yıllık koleksiyonları ile birlikte, basın haberleri, müracaat formları ve bültenleri bulundurur.

• **Rehberler, Kitaplar ve Süreli Yayınlar:** Vakfın merkezden idare edilen kütüphanelerinde, para toplama, vakıf maaşları, kâr amaçsız idare, program planlaması ve ilişkileri konularında yüzlerce kitap, dergi ve rehber ek olarak, Vakıf Merkezi'nin yayınlarının pek çok nüshası halkın kullanımına açıktır.

• **Vakıf ve Maliyetine Online Literatürü:** Merkezin bibliyografik veri tabanı, hayrat ve kâr

amacı gütmeyen sektörle ilgili olan ve genellikle özetlerini de veren 12.000'den fazla kitap ve makalenin listesini kapsamaktadır.

Kongre Araştırma Servisi Kaynakları

Merkez, sekiz tamamlayıcı yayın seti ile birlikte, Kongre Kütüphanesi'nin Kongre Araştırma Servisi'ni 1985'den beri düzenli bir şekilde yürütmüştür. Kongre Referans Bölümü'nde, iki Kongre Okuma Odası'nda ve dört House ve Senate Referans Merkezi'nde yer alan bu koleksiyonlar, burslar ve mali destek hakkında bilgi isteyenlere cevap verme durumunda olan Kongre personelinin kullanımına sunulmuştur.

İşbirliği Koleksiyonları

Merkezin işbirliği koleksiyonları, halk kütüphaneleri, cemaat vakıf büroları ve 50 eyaletdeki kâr amacı gütmeyen diğer bütün bayiielerde yer almaktadır. İşbirliği Koleksiyonu halka, Merkez'in yayınlarının **çekirdek koleksiyonu**'nu sunar. Burada çalışan personel, bağış yapacak olanları uygun kaynaklara yönlendirmek için gerekli mali destek bilgisi konusunda eğitim görmüştür. İşbirliği Koleksiyonları, mahalli bağış yapanlar hakkında rapor ve rehberlerle birlikte, kendi bölge ve eyaletindeki özel vakıflarla ilgili IRS bilgi formlarının kopyalarına da sahiptir. Verilen bir bölgedeki **İşbirliği Koleksiyonu**'nun adres ve telefon numarasını öğrenmek için, **İnternet**'te bu bölümün altı çizili kısmına **tıklamak** veya Merkezi, 1- 800 -424 -9836 nolu telefondan aramak yeterlidir.

Yayınlar

Vakıf Merkezi yılda 60'dan fazla yayın yapar. Bunlar arasında vakıflar ve kurum bağışları rehberi, burs listeleri, araştırma çalışmaları, bibliyografyalar, ve bağış toplama, vakıflar ve kâr amacı gütmeyen idareler konularında muhtelif müellifler tarafından hazırlanmış çalışmalar mevcuttur. Merkezin yayınladığı kitaplardan bazıları şunlardır:

*Vakıflar Rehberi'nin 1996 basımı, yıllık 200.000 Amerikan Doları dağıtan veya 2 milyon Dolar sermayesi olan, ülkenin en büyük fon sahipleri ile ilgili güncel verileri kapsar. Rehberde, yılda 10 milyar AB. Doları üzerinde bağışta bulunan ve toplam 170 milyar Dolar bileşik sermayesi bulu-

nan 7.500'den fazla büyük vakıf hakkında bilgi mevcuttur. *Vakıf Rehberi Kısım II*, sermayesi 2 milyon Dolara kadar olan veya yıllık bağış programları 50.000 ile 200.000 Dolar arsında olan orta büyüklükteki vakıfları kapsar. *Vakıf Rehberi Eki ise, Rehber ve Rehber Kısım II*'nin yayımından altı ay sonra hazırlanmıştır ve bu ciltlerde verilen bilgileri güncelleştirmiştir.

*Vakıf 1000, Amerikanın en büyük 1000 vakfının kapsamlı tanıtımını yapar. Bu tanıtım, bağış yapanların adreslerini, temasa geçilecek kişilerin adlarını, amaçlanan programların özetlerini, müracaat rehberini ve önemli görevlilerin adlarını kapsar. Bağış programlarının derin analizi, örnek bağışların uzun listesi, ve karşılıklı referans indeksleri de bulunur.

**ABD Vakıflarına Rehber: Mütevellileri, Memurları ve ....*'nin 1996 basımı, ABD'deki toplam 37.500'ün üzerinde, aktif bağış yapan özel vakıfların her biri hakkında güncel bilgi sunar. *ABD Vakıflarına Rehber*, hem küçük hem büyük vakıfları, kendi coğrafi bölgelerinde tanımaya yardımcı olur. Aynı zamanda, mütevellilerin, memurların ve bağış yapan şahısların indeksi, vakıf personeli ve bağış yapanlar hakkında bilgi sağlar.

**Kurumsal Bağış Milli Rehberi*'nin 1995 basımı, 1.700'den fazla kurumsal bağış ve 600'den fazla doğrudan bağış programları dahil olmak üzere, 2.300'ün üzerinde kurumsal hayır programları hakkında bilgi sunar. Bağış yapanlarla ilgili kayıtları, müracaat bilgisini, personel adlarını, genelde yapılan bağış türlerini, sınırlamaları, mali veri ve faaliyet raporlarını kapsar.

**Vakıf Bağış İndeksi*, Amerika'da sayıları 1.000'in üzerine çıkan bağımsız kurum ve cemiyet vakıflarının yaptığı 10.000 Dolar ve üzerindeki bağışların listesini sunar. 74.000'den fazla bağış türü tarifi ile kitap, sağlık, yüksek öğrenim, sanat, kültür ve çevre gibi 29 geniş konu sahasına bölünmüştür. Bu sahalardan her birinde bağışlar, eyaletlere göre gruplanmıştır.

**Öneri Yazımı İçin Vakıf Merkezi Rehberi*, etkili bir bağış önerisi hazırlamak için gerekli konulara ayrıntılı olarak değinir ve öneriler, bütçe hazırlanması ve takibi gibi konularda tavsiyelerde bulunur. Bağış yapanların kendilerinin, öneri yazımının incelikleri konusunda verdikleri tavsiyeleri de içerir.

**Vakıf Bağışları: Özel Kurum ve Cemiyet Vakıflarına Ait Rakamlar ve Konular Yıllığı'nın* 1996 basımı, vakıf bağışlarında en son eğilimleri gösteren bir kitap olup 1975'den günümüze vakıf bağışlarındaki değişme ve artışları belgeleri ile sunar. Konularına göre vakıf bağışları, vakıf gelirleri ve alınan hediyeler, vakıfların coğrafi dağılımı ve yapılan bağışlar gibi konular 100'den fazla grafik ve tablo ile gösterilmiştir.

*Merkez tarafından geçenlerde yayınlanmış olan diğer araştırma çalışmaları, *Sanata Millî Bağış, New York Şehri Vakıfları* tarafından yapılan bağışlar, *Güneydoğu Eyaletleri'ndeki vakıfların bağışları* hakkında raporları ve A.B.D'deki vakıflar tarafından yapılan *Programa Bağlı Yatırımlar* üzerine bir çalışmayı kapsar.

Vakıf Rehberi I ve II dahil, bütün Vakıf Merkezi yayınları, Merkezin kütüphanelerinde ve İşbirliği Koleksiyonlarında ücretsiz kullanıma açıktır. Merkezin *Yayın Kataloğu*'na bir göz atmak için, **Internet**'te bu bölümün altı çizili yerine basmak yeterlidir. Ayrıca, Merkezi 1-800-424-9836 nolu telefondan arayarak bilgi edinmek de mümkündür.

Elektronik Başvuru Masası

Bu masa, sık sık sorulan sorulara cevap bulmak için, Vakıf Merkezi'nin *on-line* kütüphanesine ve kâr amacı gütmeyen ülke içi ve ülkelerarası kaynaklara düzinelerce bağbağlantı sağlamaktadır.

Servisler

Bizzat Vakıf Merkezi'nin Kütüphanesi ziyaret edilerek vakıf bağışları konusunda hizmet sunan uzman rehberlerle görüşülebilir. Herkes kendi bölgesinde bulunan vakıflardaki değişmeleri öğrenebilir, veya belli ilgi sahalarındaki bağışlardan haberdar olabilir. Vakıf sahasında herkes her türlü bilgi edinmek için Vakıf Merkezi'ne müracaat edebilir.

Ücretler

Merkezin hizmet ve kaynaklarının hemen hemen tamamı, ücretsiz kullanıma açıktır. Sadece bir kısım hizmetten *on-line* ücreti veya bir talebi yerine getirmekle uğraşan personelin zamanı esas tutularak bir miktar ücret alınır.

Referanslar

Bağış arayan acemilerin, en çok sordukları sorular arasında şunlar vardır: Öneri yazma ve diğer konularda nereden bilgi edinebilirim ? Hangi tür bağışçılar benimle ilgili olabilir: kâr amacı gütmeyen organizasyonlar mı, projeler mi ? Vakıf Merkezi bu tür soruları olan insanları, araştırma sürecinde bağış konusunda eğitilmiş personelin bulunduğu, merkezden idare edilen kütüphane veya işbirliği koleksiyonlarını ziyaret etmeye veya telefonla aramaya davet etmektedir.

Müşteri Servisi ve Veri Tabanı Taraması

Merkezin personeli, fotokopi hizmeti sunduğu gibi, telefonla veri tabanı sorgulaması yapmak isteyenlerin başvurularına cevap vermek suretiyle de hizmet sunar. Personel, müşteri ihtiyaçlarını belirlemek için onlarla görüşür ve istedikleri bilgiyi en kısa yoldan, en ucuza mal etmenin yolunu belirler.

Vakıf Merkezi'nin veri tabanı 40.000'den fazla bağış yapan vakıflar ve doğrudan kurum bağış programları hakkında bilgi içerir. Merkezin veri tabanındaki bilgiler, **DIALOG Information Service**'leri yoluyla abonelere açıktır. Merkezin personeli tarafından yürütülen müşteri hizmetleri, istenilen bilgi türüne göre, **DIALOG** dosyaları veya merkezin dahili veri tabanı kullanılarak yapılır.

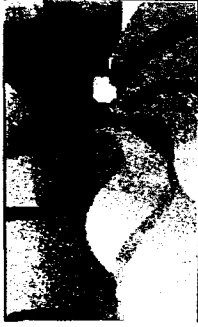
Araştırma'da Tavsiye

İnsanlar kendi araştırmalarını yürütmek istediklerinde, tavsiye almak için merkezi ziyaret eder veya telefon eder. Merkez personeli, çeşitli araştırmaların yürütülmesine yardımcı olan **on-line** ve diğer bölgesel veya milli bilgi kaynakları konusunda tavsiyelerde bulunur.

b. Vakıflar Konseyi [Council of Foundations (COF)]

Amerika'da Internet'e yerleştirilmiş bir diğer vakıf bilgi merkezi de Vakıflar Konseyi adını taşıyan **web sitesi**'dir. Sitenin ilk sayfasında, diğer sayfalarda ayrıntıları verilecek olan bilgilerin başlıkları, diğer bir ifadeyle siteye giriş kapıları yer almaktadır.

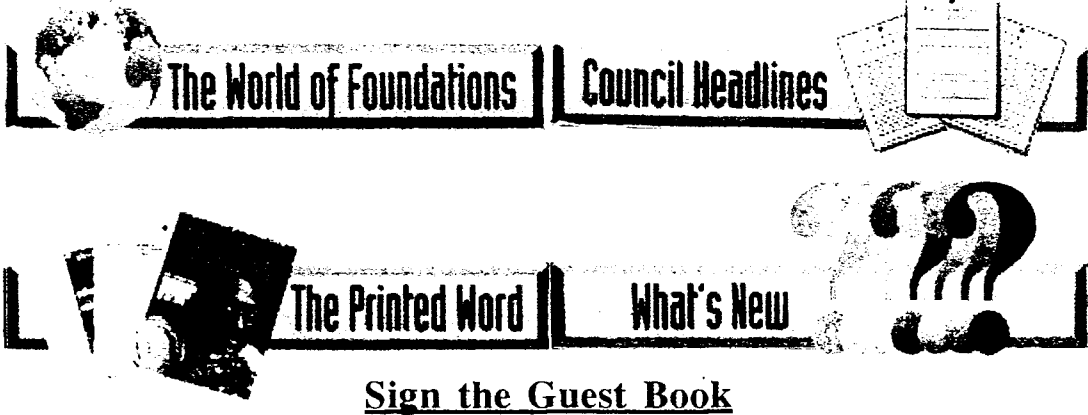

Welcome to the Council on Foundations

The Council on Foundations, an association of foundations and corporations, serves the public good by promoting and enhancing effective and responsible philanthropy.

About the Council on Foundations

Information From: Council on Foundations Information Services

Comments To: Council on Foundations Webmaster

Copyright © 1995, 1996, 1997 Council on Foundations. All rights reserved.

Site and Copyright/Disclaimer Information

Created: 4/95

Revised: bi-weekly

Görüldüğü gibi, burada *Vakıflar Konseyi'ne Hoş Geldiniz* ibaresinden ve "**Vakıflar Konseyi**, vakıflar ve kurumların birliği olarak, etkin ve sorumlu hayır işlerini geliştirip yaygınlaştırmak suretiyle halkın yararına hizmet eder" açıklamasından sonra, bu kapılar şu şekilde sıralanmıştır:

*Vakıflar Konseyi Hakkında

*Vakıflar Dünyası

*Konseyden Haber Başlıkları

*Basılı Söz

*Yeni Ne Var ???

Misafir Kitabını İmzalayın

Siteyi dolaşanlara, bu başlıklar altında, vakıf kurmak için ilk yapılacak işlerden tutun da, vakıflarla ilgili çıkarılan en son kanunlara kadar, Vakıflar Konseyi ve faaliyetleri ile ABD'deki vakıflarla ilgili her türlü konuda bilgi sunulmaktadır. Sitenin sayfaları arasında dolaşarak bu bilgilerin neler olduğuna bir göz atalım:

Vakıflar Konseyi Hakkında: Bu başlık altında Vakıflar Konseyi ile ilgili aşağıdaki bilgiler yer almaktadır:

- * Kısaca Konsey
- * Konsey Başkanı ve CEO Dorothy S. Ridings
- * Üyelerimiz Kimlerdir
- * İşbirliği Servisleri
- * Cemiyet Vakfı Tespiti
- * 1977 Yıllık Konferans Bilgisi
- * 1996 Yıllık Konferans Özeti
- * 1996 Güz Cemiyet Konferansı
- * Üye Olmak İster misiniz?
- * Vakıflar Konseyi İle Nasıl Temasa Geçebilirsiniz?

Ana Sayfa | COF Hakkında | COF Dünyası | Haber Başlıkları | Basılı Söz | Yeni Ne var?

E-mail bilgi ricaları COF Bilgi Servisine
E-mail yorumları webmaster@cof.org

Sitenin takip eden sayfalarında, Konsey'in ne olduğu ve hangi sahalarda faaliyet gösterdiği gibi konularda ayrıntılı pek çok bilgi mevcuttur. Şimdi bunları ana hatlarıyla vermeye çalışalım.

Vakıflar Konseyi Nedir ?

1949 yılında kurulan Vakıflar Konseyi, bağış yapan vakıflar ve kurumların üye olduğu, kâr amacı gütmeyen bir birliktir. Konseyin görevi etkin ve sorumlu hayır işlerini yaygınlaştırmaktır. Konseyin üyeleri arasında 1.300'den fazla bağımsız vakıf (350, %26) ile iş (40, %3), cemiyet (275, %21), kamu (58, %4), kurum (209, %16) ve aile (348, %26) vakfı, nihayet kurumsal bağış programları ve başka ülkelerdeki vakıflar (48, %4) vardır. Konsey üyelerinin 100 milyar ABD Doları mal varlığı mevcuttur. Geçen yılın rakamlarıyla (1995), Konsey üyeleri eğitim, insan hizmetleri, sağlık, bilim ve araştırma, çevre, sanat, şehir planlaması ve ekonomik gelişme gibi sahalarda programlar için 5.9 milyar Dolar katkıda bulunmuştur. Konsey üyeleri, teşkilâtlı hayır işleri sahasında liderlik yaparlar.

Programlar

Konsey, hayır işlerini gerçekleştirmelerine yardımcı olmak üzere üyelerine bir dizi program ve hizmet sunar. Eğitici programlar, profesyonel gelişme tartışmaları (workshop), yayınlar ve teknik yayınlar yoluyla Konsey, bağış yapanların daha etkin bağışçılar olmalarına yardımcı olur. Konsey, halkla ilişkiler ve devletle ilişkiler yoluyla, medya, halk ve politika tayin edenlere, bağış yapanları ve sorumluluklarını anlatır. Teşkilâtlı hayır işlerini yaygınlaştırmak için Konsey, araştırma çabalarını, yardımcı servisleri ve özel girişimleri destekler.

Toplantılar

Konsey politik, sosyal ve ekonomik konuların ele alındığı yıllık konferanslar düzenler. Konferans

bağış yapanlara, aktüel konuları ve bunların hayır işleri açısından ne ifade ettiğini anlatır ve dünyanın dört bir yanından gelen meslekdaşlarının bağış yapma yaklaşımlarını teşvik için eşsiz fırsatlar sunar. Yıl boyunca düzenlenen diğer eğitici seminer ve toplantılar, belirli program ve idari konular, vergi ve düzenleyici politikalar, idare ve yönetim, iletişim ve diğer bazı alanlarda yoğunlaşır.

Yayınlar

Konsey, kâr amacı gütmeyen sektörler, aktüel hayır konuları ve faaliyetlerden bahseden ve Vakıf Haberleri ve Yorumlar adını taşıyan aylık bir magazin ile üyelerini ve abonelerini Konsey faaliyetlerinden haberdar etmeyi amaçlayan haftalık bir Mektup-Haber çıkarır. Yine Konsey iki yılda bir, idari uygulamaları; üyelerin ve diğer bağış yapanların politikalarını anlatan bir Vakıf İdarî Raporu yayınlar. Bunlara ek olarak, Konsey, kitaplar, çalışmalar, raporlar ve teşkilâtlı hayır sahasında çok önemli olan diğer konularda araştırmalar yayınlar.

Vakıflar Konseyi'nin Kurumsal Hizmetleri

Vakıflar Konseyi'nin Kurumsal Hizmetleri, programlarını mükemmel bir şekilde yürütmek amacıyla kurum bağışçılarının ve cemiyet katılımcılarının çabalarını destekler. Daha fazla bilgi için, **kurum bağışları ve cemiyet katılımı** hakkında FAQ'leri okuyabilir veya Vakıflar Konseyi'ndeki **Kurum Servisleri**'ne e-mail gönderebilirsiniz.

Cemiyet Vakfı Tespit Edicisi

Cemiyet vakıfları Amerika, Kanada ve dünyanın her yerinde bir farklılık yaratıyorlar. Cemiyet Vakıfları, önemli ihtiyaçları karşılamak üzere, çeşitli bağışçıların -şahıslar, aileler, kurumlar ve diğerleri- hayrî bağışlarını devamlı kılarak, cemiyetler kurar ve bunları güçlendirirler. Cemiyet vakıfları, hayrat yoluyla, şehir merkezleri ve kırsal kesimlerin gelişmelerinde hızlandırıcı rolü oynarlar. 1994'de ABD'deki cemiyet vakıfları 10 milyar Dolardan fazla mal varlığına ve 652.5 milyon Dolar bağışa sahipti. Cemiyet vakıfları ABD'de her büyük eyalet ve her büyük metropolde bulunur. Cemiyet vakıf hareketi, Kanada, Filipinler, İngiltere, Avustralya, Yeni Zelanda ve Kosta Rica gibi ülkelere de yayılmıştır.

En yakınınızdaki cemiyet vakfını bulmak için burada bahsettiğimiz İnternet Vakıflar Konseyi Web Sitesi'nin bu bölümündeki ülkeleri ve bölgeleri gösteren bağlantı düğmelerini tıklamak yeterlidir. Bu düğmelerin düzenlenişi şöyledir:

Amerika Birleşik Devletleri

Kuzey Doğu | Orta Atlantik | Güney | Orta Batı

Diğer Ülkeler

AVUSTURALYA | KANADA | KOSTA RİKA | İNGİLTERE | YENİ ZELENDA | FİLİPİNLER

Konferanslar

Vakıflar Konseyi, vakıflara ve kurumlara etkinliklerini arttırmalarına yardımcı olmak amacıyla yıllık konferanslar düzenlemektedir. Bu seriden olan 48. Yıllık Konferansı, 5-7 Mayıs 1997 tarihleri arasında Honolulu, Hawaii'de düzenlenecektir. Yalnızca, kanuni vakıf ve kurumlara açık olan bu konferans, Konsey üyelerini, mütevellileri ve her tür ve büyüklükteki vakıfların program sorumlularını bir araya getirir. Konferansda eğitim, çevre, para ve politika, kurum vatandaşlığı, küresel ekonomi, gelecekte yapılacak çalışmalar gibi genel konular ve idari konularda 50'nin üzerinde program sunulacaktır.

E-mail (confinfo@cof.org) göndererek, Konferans hakkında broşür istenebilir.

İnternet'te bu siteyi işaretleyerek Vakıflar Konseyinin 48. Yıllık Konferansı hakkındaki son gelişmeler sürekli olarak takip edilebilir.

Vakıflar Dünyası

Bu kısımda, vakıflar hakkında, aşağıdaki başlıklar altında bilgiler verilmektedir:

- *Vakıfların Türleri
- *Vakıfların Rolü
- *Büyük Hayrat Ödülleri
- *Vakıf Kurmaya Nasıl Başlanır?
- *Bağış Arayanlar Hakkında Nereden Bilgi Edinebilirim?
- *Bölgesel Bağışçılar Kurumu (RAGs)
- *Üyelik Sayfaları ve Diğer İlgili Siteler
- *Bağışçıları Yakınlaştırma Grubu

Bu başlıklar altında sunulan bilgiler ABD'deki vakıflar hakkındadır ve Konsey üyelerini ve ilgilenenleri bilgilendirmek üzere tüm ayrıntılarıyla verilmiştir.

Vakıfların Türleri

Amerika Birleşik Devletleri'nde 37.000'den fazla vakıf vardır. *Vakıf Rehberi*⁹ne göre, bu vakıfların yaklaşık dörtte biri (10.000 adedi), bir milyon Dolardan fazla malvarlığına sahiptir veya yıllık olarak 100.000 Dolardan fazla bağışta bulunur. Fakat bu dörtte birlik kısım, bütün vakıfların mal varlıklarının %96'sını kontrol eder. Bunların bağışları, bütün vakıfların bağışlarının % 93'ünü oluşturur. Geçen yılın rakamlarıyla, vakıflar 9 milyar Dolardan fazla bağış dağıtmıştır.

Vakıflar, Kongre ve Dahili Gelir Servisi (IRS) tarafından denetlenir. 1969'dan beri vergi kanunu, kamu hayır işleri ve özel vakıflar arasında kesin bir çizgi çizilmiştir. Bu ikisi de aynı "vakıf" adını başlıklarında kullanabilir, fakat IRS tasnifine bağlı olarak, vergi kanunları altında çok farklı

muamale görürler. Vakıflar Konseyi'nin üyeleri genellikle aşağıdaki beş tasnifden birine girer.

Bağımsız Vakıflar

Bu özel vakıflar genellikle tek bir şahıs tarafından, çoğu kez bağışlama yoluyla kurulmuştur. Bazen şahıslar veya aile üyeleri gibi bir grup insan, kendileri hayatta iken vakıf kurarlar. Ford Vakfı gibi çoğu büyük bağımsız vakıflar, bağış yapan aile üyeleri tarafından idare edilmez, fakat, cemiyet, iş ve akademik liderlerden oluşan bir kurul tarafından yönetilir.

Özel vakıflar, hayır amaçlı programlarını yürütmeleri için vergiden muaf organizasyonlara bağışlar yapar. Özel vakıflar, her yıl, mal varlıklarının yaklaşık %5'i kadar hayır amaçlı harcamalar yapmak zorundadır. Federal gelir vergisinden muaf olmalarına rağmen, özel vakıflar, net yatırım gelirlerinin % 1 veya 2'sini vergi olarak ödemek zorundadır. The Rockefeller Vakfı, The John D. ve Catherine T. MacArthur Vakfı en meşhur "bağımsız" özel vakıflardır.

Cemiyet Vakıfları

Bu tür vakıflar, mal varlıklarını genellikle belli bir coğrafi bölgeden birkaç bağışçının katkılarıyla oluştururlar. Cemiyet vakıfları, belli bir eyalet, şehir, veya kasabanın "mahalli" ihtiyaçlarına yönelik hayır işlerini desteklerler. Gelirlerinin büyük bir kısmını her yıl halkın çeşitli kesimlerinden elde ettikleri için, IRS tarafından, "özel vakıflar" değil, "kamu hayratı" olarak tasnif edilmiştir.

Bugün ABD'da yaklaşık 300 adet cemiyet vakfı mevcuttur. The Cleveland Vakfı en eskisi, The New York Cemiyet Vakfı en büyüğüdür. Yeni kurulan, hızla büyüyen vakıflar arasına, Fox Valley Region, Wisconsin ve the Delvare Cemiyet Vakıfları dahildir.

Aile Vakıfları

"Aile Vakıfları" kanuni bir terim değildir, fakat bu terim, orjinal bağışçı veya onun ailesinin üyeleri tarafından idare edilen veya bunların güçlü etkilerinin olduğu özel vakıflar için kullanılır.

ABD'deki bütün vakıfların yaklaşık üçte ikisinin aile vakfı olduğu tahmin edilmektedir. Bir kaç yüz bin Dolardan yüzlerce milyon Dolar mal varlıkları ile aile vakıfları tahmini 86 milyar Dolar mal varlığına sahiptir ve yılda 5 milyar civarında bağış yapar.

Bu tür vakıfların çoğu, 5 milyondan az mal varlığına sahip küçük vakıflardır. Aile vakıflarının çoğu, gönüllü olarak, karşılık almadan mütevellî veya idarecilik yapan aile üyeleri tarafından işletilmektedir. Çoğu durumlarda, orjinal bağışçıların ikinci veya üçüncü nesli vakfı idare eder. Aile vakıflarının çoğu bağışlarını kendi mahalli cemiyetlerine yapar.

9. Vakıf Rehberi (**The Foundation Directory**), Vakıf Merkezi, New York, NY tarafından yayınlanmıştır.

Şirket-destekli Vakıflar

Bu tür vakıflar, bağımsız vakıfların vergi düzenlenmesine tabidir. Halihazırda mevcut olanlar, kâr amaçlı şirketler tarafından kuruldukları için farklıdır. Şirketler, başlangıç bağıışı yaparak vakıf kurabilir, düzenli olarak kârlarından katkılarda bulunurlar veya bu iki metodu birleştirerek vakıflara kaynak sağlarlar. Şirket-destekli vakıflar, kendi şirketlerinden kanunen ayırırlar. The Aetna Vakfı ve The Monsanto Fonu, şirket-destekli vakıflara iki örnektir. Şirket-destekli vakıflar, kurum bağıış programlarından farklıdır.

Kurum Bağıış Programları

Bunlar vakıf değildir, fakat kurumlar tarafından yürütülen katkı/bağıış programlarıdır. Bu programlar yoluyla, şirketler doğrudan hayır işlerine bağıışta bulunurlar. Kurum yapısının bir kısmı olarak, katkı/bağıış programları, çoğu kez, kurumun halkla ilişkiler bürosu yoluyla yürütülür. BP Amerika, Inc. and The St Paul şirketleri, Inc., bağıış programları olan pek çok şirketten bir kaçıdır.

Faal (Operating) Vakıflar

Faal vakıflar, gelirlerinin büyük bir kısmını hayır hizmetleri yapmak veya kendi hayır programlarını yürütmek için kullanan özel vakıflardır. Diğer organizasyonlara çok az bağıış yaparlar. The Carnegie Endowment for International Peace (Uluslararası Barış için Carnegie Bağıışı) ve The Getty Trust faal vakıfların örneklerindedir.

Vakıflar Hakkında:

Vakıf Nedir ?

Vakıflar, halkın yararına hizmet etmek için hayır faaliyetlerini destekleyen, kâr amacı gütmeyen organizasyonlardır. Bu desteği, diğer kâr amacı gütmeyen kurumlara bağıışlarda bulunarak veya kendi programlarını işleterek sağlarlar. Burs vermek veya felaket yardımı gibi bazı durumlarda vakıflar şahıslara da bağıışta bulunurlar. Eğitim, halk sağlığı, ilmî araştırma, sanat, sosyal servisler, dini organizasyonlar ve çevre, vakıfların bağıış yaptığı sahalardan sadece bir kaçıdır.

Vakıflar, şahıslar, aileler veya şirketler tarafından yapılan para-bağıışları ile kurulur. Yatırım yapmadan kazandıkları gelir ile programlarını yürütür veya bağıışta bulunurlar. Federal gelir vergisi'nden muaf olmalarına rağmen, vakıflar her yıl, net yatırım gelirleri üzerinden belli bir vergi (excise-tax) öderler.

Vergi kanunu, genellikle mal varlığı gelirlerinden bağıışlar yapan özel vakıflar ile, çeşitli sebeplerle halktan para toplayan, sonra da üniversiteler veya hastaneler gibi müesseseleri veya programları işleten kamu hayratı arasında ayırım yapar. Hem vakıflar hem de kamu hayratı, adlarında "vakıf" terimini kullanabilir, fakat bu organizasyonlara çok farklı kanunlar uygulanır.

Vakıflar Niçin Benzersizdir -- En İyi Ne Yaparlar ?

Vakıfların idare kurulu ne seçimle iş başına gelir ne de (çoğu durumda) hisse sahiplerinin ilgisi dahilindedir. Vakıfların çoğu sürekli mal varlığına sahip olduklarından dolayı, çalışmalarına devam etmek için her yıl halktan para toplamaya ihtiyaç duymazlar. Bu tür sınırlamalardan uzak olan vakıflar, toplumun araştırma ve geliştirme kolu olarak faaliyet göstermek üzere yerlerine oturmuşlardır.

Hazine Bölümü, 1965'de hazırladığı Özel Vakıflar ile ilgili raporunda, vakıfların özel karakterini, onları "düşünce ve faaliyeti başlatmaya yetkili, yeni ve denenmemiş girişimler ile tecrübe, mevcut tutumlardan farklı ve çabuk ve esnek hareket eden" kurumlar olarak nitelendirerek tanımlamıştır. Vakıflar, kendilerini kuran şahıslar ve şirketlerin yenilikçi ruhlarını yansıtır. Sosyal problemlerle uğraşmak üzere yeni yaklaşımlar için para riski unsurunu oluşturur ve toplum ihtiyaçlarına cevap vermede uzun dönemli çabalar gösterir.

Etkileri hakkında birkaç örnek verirsek, özel vakıflar, Salko çocuk felci aşı kampanyası, Head Start programının başlaması ve Susam Sokağı'nın yapımının arkasındaki itici güçtür.

Kaç Tane Vakıf Var ?

Vakıf Merkezi tarafından basılan *Vakıf Bağıışlarının* 1996 basımına göre, 1994 yılı rakamlarıyla ABD'de 38.807 özel vakıflar, cemiyet vakıfları, faal vakıflar ve kurum vakıfları mevcuttur. Bunların dağılımı şöyledir:

- * 34.319 özel bağımsız vakıf
- * 1.951 özel kurum vakfı
- * 403 cemiyet vakfı
- * 2.134 faal vakıf

Vakıfların en az % 75'i küçük ve personeli olmayan vakıflardır. Bunlar ya gönüllü kurullar ya da profesyoneller (banka vakıf personeli, avukatlar) tarafından idare edilirler. 2 milyon Dolardan fazla servete veya 200.000 Dolardan fazla bağıışa sahip, 6.800'den biraz az sayıda vakıf mevcuttur, fakat bu vakıflar, bütün vakıf gelirlerinin % 91'ini elinde tutar ve bütün vakıf bağıışlarının % 90'ını dağıtır. Bu vakıfların yaklaşık dörtte biri maaşlı personel çalıştırır.

Vakıflar Her Yıl Ne Kadar Bağıış Yapar?

1995 yılında vakıf bağıışları 10,44 milyar dolar idi. Ancak bu miktar, aynı yıla ait, 143,85 milyar dolarlık hayır katkılarının sekizde birinden daha azını oluşturur. Amerikan Para Toplama Kurumu tarafından yayımlanan *Bağıışlar ABD 1996*'ya göre, 1995'de toplam özel hayır bağıışlarının dağılımı şöyledir (rakamlar milyar Dolara gösterir):

Şahıslar	116.23 \$	% 80.8
Vakıflar	10.44 \$	% 7.3
Miras	9.77 \$	% 6.8
Şirketler	7.40 \$	% 5.1
Toplam	121.89 \$	% 100

Bağış Yapmada Hangi Sınırlandırmalar Vardır ?

Bazı vakıfların idare kurulları, vakıf bağışlarının yönlendirileceği hayır işleri konusunda geniş karar yetkisine sahiptir; diğer kurullar ise, bağışçının isteği ile -çoğu kez kanuni açıdan- kesin olarak sınırlandırılmışlardır. Meselâ, bazı vakıflar yalnızca tıbbî araştırmalara bağış, sanatçılara yardım veya burslar ile sınırlandırılmıştır. Vakıfların çoğu, bağışlarını belirli bir coğrafi alana sınırlandırmışlardır.

Vakıf Bağış Paraları Neyeye Gider ?

Vakıf Merkezi tarafından basılan *Vakıf Bağışları*'nın 1996 basımına göre, 1994 yılı bağışları aşağıdaki yerlere gitmiştir:

	Bağışlar Dolar %	Bağışlar %
Eğitim	29	2
Sağlık	13	23
İnsan Hizmetleri	15	13
Sanat ve Kültür	13	15
Kamu/Toplum Yararı*	11	12
Çevre & Hayvanlar	5	5
Bilim ve Teknoloji	4	2
Uluslararası İlişkiler	3	3
Sosyal Bilimler	3	2
Din	2	2
	%100	%100

* Kamu/Toplum Yararı , toplumu geliştirme, halkla ilişkiler, sivil haklar, sosyal hareket ve gönüllülük ile ilgili bağışları içine alır.

Not: Küsüratları dolayısıyla rakamlar yüzde yüze ulaşmamıştır.

Vakıf Bağışları Nasıl Doğrudan Şahıs Bağışları ve Kampanyalardan ayrılır ?

Özel, cemiyet ve çoğu şirket vakıfları kendi mal varlıklarına sahiptir, dolayısıyla belirsizliklerden ve yıllık para toplama kampanyasının maliyetinden kurtulmuştur. Vakıflar, yatırımlarını dikkatlice idare ederek, mal varlıklarını büyütür ve gelirlerinden sürekli ve düzenli bağış kaynağı sağlarlar, bu arada da mal varlıklarının değerinin enflasyonla birlikte gitmemesi için çaba gösterirler. Böylece, ekonomik gerilemeler şahsî bağışları azalttığında, vakıflar genellikle bağışlarını belli bir düzeyde tutmayı başarırlar.

Vakıflar Hükümetle Nasıl Çalışırlar ?

Devlete ara sıra yapılan yardımların yanı sıra bazı vakıflar, hizmet dağıtımı ve geleneksel sosyal servislere ucuz alternatifler bulma konularında federal ve mahalli idarelerle ve eyalet idareleriyle işbirliği yapma üzere adımlar atmışlardır. Vakıflar partizan olmayan tecrübe kaynağı ve idarecinin ofisdeki zamanının ötesine uzanan perspektif sağlamıştır. Vakıflar, çalışmalar yoluyla kurumsal reform hareketini uyarır ve model projeleri mali kaynak sağlayarak hükümetteki değişiklikleri destekler.

Vakıflar Konseyi Tavsiye Edilen Bağlantılar

Vakıflar Konseyi üyeleri, vakıflar ve kurum bağış programları hakkında bilgi edinmek için, bunlarla ilgili hazırlanmış **bağlantı** listesine ulaşmalıdır.

Bağlantı listesine ulaşmanın iki yolu vardır:

1. İnternet'teki bu sitenin bu bölümündeki aşağıda gösterilen harfler dizisi üzerinde aranan vakıf veya kurumun ilk harfi tıklanır ve hedeflenen bilgiye ulaşılır,

Not: şahıs adlarıyla belirtilen vakıflar, bu şahısların soyadlarına göre dizilmiştir. Mesela Ewing Marion Kauffman Vakfı E değil, K harfi altına konulmuştur

A B C D E F G H I J K L M N
O P Q R S T Y V W X Y Z

2- Veya aranan bilgiye bütün liste taranarak ulaşılabilir.

Konsey Haber Başlıkları

Bu kapı tıklatıldığı zaman, Yeni Kanun Uygulamaları takip edilebilmekte, Federal bağışların azaltılması durumunda meydana gelecek gelişmelerden bahsedilmekte, kanunlar ve kamu politikası değerlendirilmekte ve her konuda Konsey'in tavsiyeleri sunulmaktadır.

Basılı Söz

Bu kısımda, *Vakıf Haberleri ve Yorumlar*, *Konsey Sütunu Mektup-haber*, *Yayın Kataloğu* ve *sipariş formu* bulunmaktadır. İçindekiler *Tablosu* ve *Kitap Sipariş* bağlantı düğmeleri de mevcuttur.

Meselâ burada **Yayın Kataloğu** düğmesinden içeri girdiğimizde, Vakıflar Konseyi'nin 1995 Yılı *Kataloğu*'nun tanıtıldığını görmekteyiz. Bu kataloğun, bağış politikaları hakkında en son bilgileri veren bir kaynak olduğu, burada Vakıf Konseyi tarafından yayımlanan seksenden fazla kitap, video ve kitapçığın tanıtıldığı, kataloğu elde etmek isteyenlerin 202/467-0427 nolu telefonu aramaları gerektiği belirtilmektedir. Sonra da kataloğun içindekiler verilmektedir. Buradaki bilgilere göre katalog üç bölümden oluşmaktadır. Birinci Kısım, hayrat, idare, iletişim, idare kurulu/mütevelliler, bağış yapma, uluslararası bağış yapma, kanunlar ve tüzükler gibi başlıklar altında konularına göre; İkinci Kısım ise, özel ve aile vakıfları, cemiyet vakıfları gibi organizasyon türlerine göre söz konusu yayınları tanıtmaktadır. Üçüncü Kısım, Başvuru Bölümü olarak adlandırılmıştır. Bilgi ve yorumlar konusunda elektronik bilgi adresleri verilmektedir.

Kataloğun Birinci Kısım'ına, yani Konularına Göre Kitaplar Kısımına girdiğimizde, **Hayrat** başlığı altında yedi kitabın zikredildiğini ve bunların tanıtıldığını görüyoruz. Örnek olmak üzere kitaplardan iki tanesinin tanıtımını olduğu gibi nakletmek uygun olacaktır:

*Amerika Birleşik Devletlerindeki Hayır Vakıfları'na Giriş

Eğer ABD'deki vakıflara âşına değilseniz, bu kitapçık işinize yarayacaktır. Kitap, hayrat kavramını, yapısını ve vakıfların işleyişini, tarihi gelişimini, kurallarını tarif eder ve bu sahanın geleceği hakkında bilgi verir.

Kitapta ayrıca terimler sözlüğü ile vakıflara ve kâr amacı gütmeyen teşekküllere hizmet eden kuruluşların bir listesi vardır.

Yazarı Elizabeth Boris .

48 sayfa, 1991. Üyelere 10 Dolar; Üye olmayanlara 15 Dolar.

* (Konsey Klasığı:) Vakıf Kurmada İlk Adım

Bağış yapmak ve vakıf kurmak isteyenlerle bu konuda danışmanlık görevi üstlenenlerin vakıf kurma konusunda mevcut pek çok seçenekleri anlamalarına yardımcı olan temel bir kitaptır.

Hangi vakıf türü sizin amaçlarınıza en iyi hizmet eder? Hangi kanuni gereklilikler yerine getirilmelidir? Kitap, kamu vakıflarıyla özel vakıfları karşılaştırır; kamu hayrat türlerini, cemiyet vakıflarını ve altı tür özel vakıfları tarif eder. Bunların her birinin avantaj ve dezavantajlarını öğretir. Kitaba, referansların ve kanuni belgelerin bir listesi eklenmiştir.

Yazarı, John A.Edie.

108 sayfa, 1993. Üyelere 25 Dolar; Üye olmayanlara 45 Dolar.

Yeni ne var?

Vakıflar Konseyi Sitesi'ne âit ana sayfa 'nın siteye açılan son kapısı, **Yeni ne var?** adını taşımaktadır. Burada **kanunlaştırma ve kamu politikası, konseyden tavsiyeler, yaklaşan eğitim programları ve konferanslar**, nihayet **halk: bağış teşekkülleri arasında geçişler** adlı alt geçişler vardır.

Meselâ 2 Aralık Haftası başlığı altında şu haberlere yer verilmiştir:

*Vakıflar Konseyi'nin 48. Yıllık Konferansı'na bir göz atın. 5-7 Mayıs, 1996, Honolulu.

*Vakıflardaki geçişler, kurum bağış programları ve diğer hayır kurumları hakkında **People**'in son basımını okuyarak bilgi edinin.

*Yeni üyelere bağlantılar: **Ford Vakfı**

*De Witt Wallace-Reader's Digest Fund ve Lila Wallace-Reader's Digest Fund.

*Vakıflar Konseyi'nin İnternet Sitesi hakkında, **The New York Times** gazetesinin "**Taking in the Sites**" sütununda, S. Sreenivasan tarafından bilgi verildi.

*

* *

III. İnternet'te Avrupa Vakıfları:

İnternet'te dolaşırken Avrupa vakıfları ile ilgili olarak **ARIES Sitesi'ne** rastladık. Aries Koç burcu demektir. Site'nin ana sayfasından alınan ve yukarıya konulan logoda da görüldüğü üzere, **ARIES'in** hemen altına **Social Economy On-Line** ibaresi konulmuştur. Metnin ana başlığı ise, **ARIES - Sosyal Ekonomi için on-line ağı** adını taşımaktadır. Burada yapılan açıklamalarda, hızla gelişen günümüz dünyasında, bilgiye erişim günden güne daha fazla önem kazandığı için, Avrupa'nın **Sosyal Ekonomisi'nin** bir bilgi ağına kavuşturulduğu; **ARIES (Koç)** adını taşıyan bu bilgi ağının Avrupa'daki bütün kooperatifleri, müşterek teşekkülleri, kâr amacı gütmeyen kuruluşları, federasyonları, geliştirme ajanslarını, vs bir araya getirdiği belirtilmekte ve Site'ye açılan beş ana kapı sıralanmaktadır ki bunlar şunlardır:

- * Kooperatifler
- * Müşterek teşekküller
- * Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar
- * **Vakıflar**
- * **ARIES'e** katılma.

Bu site, belirtilen temalarla ilgili olarak çok çeşitli konularda bilgi sunmaktadır. Bilgiler günlük olarak yenilenmektedir; hattâ bazen günde bir kaç kez yenilendiği de olmaktadır. Özellikle, sosyal ekonomi, Avrupa kurumları ve Avrupa Birliği'nin politikaları konusunda uzmanlık bilgisine sahiptir, kendi dokümantasyon merkezi vardır.

Avrupa Birliği'nin Avrupa-Bilgi Merkezi olarak, Aries, sosyal ekonomi teşekkülleri veri tabanları ve diğer bilgi kaynakları ile genel bilgilere erişimi sağlamaktadır.

Aries'te bilgi akışı tek yönlü değildir. Bu site'nin üyeleri, burada kendi elektronik bilgi tahtasını oluşturabilir veya burayla ilişkili olarak özel bilgi ağını kurabilir. Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen bu site, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Bilgiye ulaşım hizmeti cüz'î bir fiyatla gerçekleştirilmektedir.

Site'nin adresi şöyledir: **ARIES, 51 Rue de la Concorde, B,1050 BRUSSELS, BELÇİKA.** TEL: +322513 75 01, Fax: +322 512 32 65.

Email: "aries-brussel@geo2.poptel.org.uk".

İnternet adresi: "http://www.poptel.org.uk/aries/" dir.

Bu sitenin yukarıda belirtilen **Vakıflar** kapısı tıklatılınca, karşımıza **Avrupa'da Vakıflar** sayfası çıkmaktadır. Burada **Avrupa Vakıf Merkezi (European Foundation Centre)**'nin Avrupa vakıfları hakkında hazırladığı özet bilgi sunulmaktadır, ancak bununla yetinilmemekte, metin içinde belirtilen kapılar arkasında daha detaylı bilgilere erişilebilmektedir. Söz konusu Avrupa Vakıf Merkezi sayfasında özet olarak şu bilgiler verilmektedir.

Yeni Avrupa'nın tamamında tahmini olarak 80.000 vakıf mevcut olup, bu vakıfların sayıları bir Avrupa ülkesinden diğerine büyük ölçüde değişmektedir. "**Vakıf**" teriminin, Avrupa kültürlerinin ve dillerinin hepsinde ortak bir tanımı ve ortak bir kullanımı yoktur. Vakıfları, İngilizler *trusts*, Hollandalılar *stichting*, Çekler *nadace*, Fransızlar *foundation*, Almanlar *stiftung*, İspanyollar *fundación* ve İsveçliler *stiftelse* terimleri ile adlandırılır. Elbetteki her dilde ayrı ve farklı anlamlar ve anlayışlar olacaktır.

Her neyse, Avrupalılar değişik kelimelerle ifade etseler de, vakıf kavramı üzerinde anlaşmış bulunmaktadırlar. Bu kavramla her zaman olmasa da çoğu kez, bağış nitelikli malvarlıklarından oluşan gelir kaynaklarına sahip olan ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar anlaşılmaktadır. Bu kuruluşların kendi idari kurulları vardır. Kendi mali kaynaklarıyla, ya bizzat kendileri topluma kültürel, dinî, sosyal ve hayrî alanlarda hizmet sunarlar ya da bu alanlarda hizmet sunan cemiyetleri, hayır kurumlarını veya şahısları desteklerler.

Alman vakıf rehberi, Almanya'da 6.500 vakfın olduğunu bildirmektedir. Diğer millî rehberler veya istatistikler, Fransa'da 500, Macaristan'da 6.300, Portekiz'de 270, İspanya'da 2.700, İngiltere'de 2.500 vakfın varlığından bahsetmektedir. Orta ve Doğu Avrupa'daki vakıflar, para toplayan kuruluşlar niteliğindedir. Bütün Avrupa'da vakıflar, insan çabasının olduğu bütün sahalarda, sanat, eğitim, çevre, sağlık, insan hakları, dayanışma, medya, bilim ve teknoloji ve sosyal refah alanlarında faaliyet göstermektedirler.

Vakıfların çoğu küçüktür ve mahalli düzeyde çalışır. Avrupa'daki vakıfların küçük bir yüzdesi ülke çapında faaliyet gösterirken, yine az sayıda vakıf Avrupa ülkeleri arasında veya kıtalar arasında hizmet sunmaktadırlar.

Avrupa Vakıfları Merkezi (EFC), üyelerin idare ettiği, yeni Avrupa'nın oluşumunda ortak vatanlaşığı geliştirmeyi amaçlayan bir kurumdur.

Bu Merkez'in **Orpheus Programı**, Avrupa'daki aktif vakıflar ve bağış yapan diğer kuruluşlar hakkında kamuya bilgi işlem hizmeti sunmaktadır. **Orpheus Programı**, yukarıda sunduğumuz istatistikî bilgileri sağlamış olan, ulusal fon bilgi merkezleri Avrupa ağı'nı oluşturmaktadır. Avrupa vakıfları, kendi faaliyetleri ve programlarını kapsayan **web siteleri** oluşturmaya yeni yeni başlamıştır. Verilen bilgi, genellikle, vakfın bulunduğu

ülkenin millî dilinde ve İngilizcedir. **Avrupa Vakıflar Merkezi**'nin, kurduğu siteler, **Fundesco**, **The Commonwealth Foundation** ve **Friederich Ebert Stiftung** gibi sitelerdir. Amerika'daki vakıflar hakkında bilgi, web siteleri ile birlikte **The Foundation Center**¹⁰ dan sağlanmaktadır. **Orpheus**, vakıflar, kurum bağışları ve bunların Avrupa'daki benzerleri hakkında bilgisayara konulmuş bilgi servisini, **Funders On-Line** projesi dâhilinde bir web sitesi ile sunmayı planlamaktadır. Bu bir **EFC-ARIES** projesi olacaktır.

Daha fazla bilgi için temas edilecek adres şöyledir:

European Foundation Center (EFC), 51 rue de la Concorde, B- 1050 Brussels, Belgium.
Fax: +32.2.512.3265. Tel: +32.2.512.8938.
e-mail aries.efc.elan@geo2.poptel.org.uk

* *
*

IV. İnternet'te Kuveyt Vakıfları:

İnternet'te vakıf taramalarını sürdürürken bir de "Awqaf" kelimesinden giriş yaptık. Bu sefer karşımıza Kuveyt'te hazırlanmış bir web sitesi çıktı. Sitenin ana sayfası, aşağıda da görüldüğü üzere, Arapça yazılmış bir besmeleyle başlıyor. Onun hemen altında, Arapça ve İngilizce olarak, *devletü'l-Kuweyt* yani Kuveyt Devleti yazılı. Onun altında, İngilizce olarak *Kuweyt Evkafı Kamu Vakıfları* ibaresi mevcut. Daha sonra Arapça ve İngilizce vakıflar için kamu emaneti ibaresi yer alıyor ve bunu da es-Sanâdîku'l-Vakfiye yazısı takip ediyor.

Sonra da evkaf fonları bir cetvel hâlinde şu şekilde sıralanmıştır:

- *Mübarek Kur'an ve ilimleri evkaf fonu.
- *İlmî gelişme evkaf fonu. Yarışma 10 000 Kuveyt Dinarı.
- *Camiler için evkaf fonu.
- *Özürlü ve özel bakıma ihtiyacı olan insanlar için evkaf fonu.
- *Moral değerler için evkaf fonu.
- *İslamı tanıtmaya için evkaf fonu.
- *Çevre koruma için evkaf fonu.
- *Kültür ve düşünce için evkaf fonu.
- *Sağlığı geliştirme için evkaf fonu.

Yorumlar için şu adres verilmektedir: Kuwait Awqaf Public Foundation (Kuveyt Evkafı Kamu Vakıfları), Information Systems Center (Bilgi Sistemi Merkezi) at Waqfcom @ncc.moc.kw .

10. Burada zikredilen Amerika'daki Vakıflar Merkezi hakkında yukarıda geniş bilgi verilmiştir. Buradaki The Foundation Center yazısına tıklayınca İnternet yoluyla Amerika'daki bu siteye bağlanılmaktadır.

الوقف العام

Kuwait Awqaf Public Foundation

الامانة العامة للأوقاف

Kuwait Awqaf Public Foundation

الوقف العام
صدقة جارية وتعمية اجتماعية

Awqaf Funds

	The Awqaf Fund for the Holy Quran and its Sciences
	The Waqf Fund for Scientific Development مؤسسة 10000
	The Waqf Fund for the Mosques
	The Waqf Fund for the Disabled and the People with the Special Needs
	The Waqf Fund for the Moral Mobilisation
	The Awqaf Fund for Presenting Islam
	The Awqaf Fund for Family Welfare
	The Awqaf Fund for Preserving the Environment
	The Awqaf Fund for Culture and Thought
	The Awqaf Fund for Health Development

Comments? contact the Kuwait Awqaf Public Foundation, Information Systems Center at Waqfcom@ncc.moc.kw

Bir sonraki sayfa, Kur'an ve ilimleri ile ilgili vakıf fonunun tanıtımına ayrılmıştır ve burada şöyle denilmektedir:

İlk Kuveytliler Kur'an öğretiminde vakfın önemini farkettiler. Kur'an okumasını öğretmek için, Al-Nahedh Camii'nde bir okul ve bunun yanısıra Al-Qattan Camii'nde bir başka okul açtılar.

Kur'an'ın ve Kur'an ilimlerinin öğretilmesi bu vakfın asıl hedefidir, bu yolla vakfın, Kitaba ve

Hz. Peygamber'in Sünneti'ne dayanan doğru İslami kavramların yayılmasına katkıda bulunacağı kesindir.

Bu fon için Evkaf 2.000.000 Kuveyt Dinari tahsis etmiştir.

* *

*

V. Internet'te Türk Vakıfları:

Acaba Türk vakıfları İnternet'te ne ölçüde yer almaktadır? Yaptığımız taramada, bilkent.edu.tr'nin tarama listeleri arasında "Liste Türkiye 2000" adlı bağlantıyı tıkladığımızda karşımıza çıkan liste için de "Kültürümüz ve Halkımız / Dernekler ve Vakıflar" bölümü çıkmaktadır ki, aynen şöyledir:

- * AIESEC İzmir L.C.
- * AMAD Amatör Astronomlar Derneği
- * Ankara Atatürk Anadolu Lisesi Mezunları Derneği

- * AEO Ankara Eczacı Odası
- * ASO Ankara Sanayi Odası

ATO Ankara Tabib Odası ANTRAK
Ankara Telsiz ve Radyo Amatörleri Kulübü

- * Banka Uzmanları Derneği
- * Beyaz Nokta Vakfı
- * Bilim Merkezi Vakfı, İstanbul

* BITAV Bilimsel ve Teknik Araştırma Vakfı.
Bilimsel ve Teknik Araştırma Vakfı (BITAV), kurucularının arasında TÜBİTAK ın da bulunduğu ve TÜBİTAK tarafından desteklenen bir vakıftır.

- * Boğaziçi Üniversitesi Mezunları Derneği
- * Çekül Vakfı, İstanbul
- * ÇEV-KOR Çevre Koruma Vakfı
- * Doğal Hayatı Koruma Derneği
- * Ege Bölgesi Kalkınma Ajansı
- * Ege Bölgesi Sanayi Odası
- * Ege İhracatçı Birlikleri

* EMO TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası,
Ankara

* GBB Genç Bürokratlar Birliği Genç Bürokratlar Birliği - GBB, başta stratejik kamu kurumlarının olmak üzere, tüm büro hizmeti yapan genç ve dinamik insanların birlikteliğini sağlayan ve Türkiye'nin yarınlara yönelik beyinsel üretim faaliyetleri ile kadro geliştirme faaliyetlerinde bulunan bir gönüllü kuruluştur.

- * HABITAT II Sivil Toplum Örgütleri
- * ICHMT Uluslararası Isı ve Kütle Transferi Merkezi, Ankara
- * IEEE Turkey Section Web Server

* Internet Society İstanbul Türkiye İnternet Society İstanbul kolu, İnternet'in Türkiye'de yayılması için çalışmalar yapmaktadır .

* İMED İ.Ü. İşletme İktisadi Enstitüsü Mezunlar Derneği, İzmir

* İMO TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası,
Ankara

- * İTO İstanbul Ticaret Odası
- * İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
- * Junior Chamber Turkey

* Klasik Otomobil Kulübü

* MAD Mağara Araştırma Derneği

* MMO TMMOB Maden Mühendisleri Odası,
Ankara

* MTO Milletlerarası Ticaret Odası, Ankara

* ODTÜ Mezunları Derneği

* SADER Sağlık Gereçleri Üreticileri ve Temsilciler Derneği

* TBD Türkiye Bilişim Derneği

* TBV Türkiye Bilişim Vakfı

* TEMA Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı

- * Tıbbi Ultrasonografi Derneği
- * TKD Türk Kütüphaneciler Derneği
- * TMD Türk Matematik Derneği
- * TOBB Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
- * Turkish Hospitality Union
- * TÜBA Türk Bilimler Akademisi
- * Türk Akademisyenler Derneği
- * Türk Amerikan Derneği
- * Türk Edebiyatı Vakfı
- * Türk Farmakoloji Derneği
- * Türk Kalp Vakfı
- * Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetcik Vakfı
- * Türkeli Eğitim Sağlık ve Hizmet Vakfı
- * TÜGIAD Türkiye Genç İşadamları Derneği
- * Türkiye Paylaşım Yazılımcılar Kulübü
- * Umud Vakfı

* YAD Operational Research Society of Turkey

Liste tetkik edildiğinde bunların sadece on ikisinin vakıf olduğu görülmektedir. Bu sitelere girildiği zaman bunlardan bir kısmı hakkında sadece adres verildiği bir kısmının kısa bir şekilde tanıtıldığı, Türk Kalp Vakfı veya BITAV Bilimsel ve Teknik Araştırma Vakfı gibi diğer bir kısmının ise oldukça gelişmiş sitelere sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuncu vakfın ana sayfası şöyledir:

BİTAV

BİLİMSEL ve TEKNİK ARASTIRMA VAKFI

TURKİYE BİLİM
TEKNOLOJİ
GOSTERGELERİ

BİLİM
POLİTİKASI
BAĞLANTILARI

BİLİMSEL
MAKALE
TARAMASI

Yukarıdaki haritada ilgili yeri tıklayarak geniş bilgi alabilirsiniz.

TURKİYE'DE
VAKIFLAR,

DUNYA'DA
BİLİM VE
TEKNOLOJİ
VAKIFLARI,

DUNYADA
BURSLAR

**BİTAV BİLGİSAYAR VE İNTERNET
KURSLARI**

**BITAV VIDEO
KULUBU**

BU VE BUNDAN SONRAKİ SAYFALAR LATİN 5 KULLANAN WWW TARAYICILARI TARAFINDAN DUZGUN OLARAK İZLENEBİLİR. BU KONUDA YARDIM İÇİN BURAYI TIKLAYIN

BITAV TÜBİTAK'IN DESTEKLEDİĞİ BİR VAKIFTIR

BURAYI TIKLAYIN. TÜBİTAK BİLİM TEKNOLOJİ STRATEJİSİ VE POLİTİKASI
BURADAN BULABİLİRSİNİZ

DOF

BITAV WEB Kullanım İstatistikleri

Bu sitenin son derece iyi hazırlanmış olduğu görülmektedir. Burada Bilimsel ve Teknik Araştırma Vakfı'nın kendisi hakkındaki bilgiler yanında, Türkiye'deki ve dünyadaki ilmî ve teknolojik araştırma yapan müesseselerle de bağlantılar kurulmuştur¹¹. Türkiye'de bilim ve teknoloji göstergeleleri; bilim politikası bağlantıları; yeni bilimsel makale taraması ; Türkiye'de vakıflar; dünyada bilim ve teknoloji vakıfları; dünyada burslar; BİTAV Bilgisayar ve internet kursları; BİTAV video kulübü; Tübitak ve Tübitak bursları bu ana sayfada mevcut olan giriş kapıdır. Gerçekten bu kapılar vasıtasıyla son derece ilgi çekici bilgilere ulaşılabilen, bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler takip edilebilmektedir.

Vakıflarla doğrudan ilgili web siteleri dışında, Türkiye'de hazırlanan başka bazı sitelerde de vakıflarla ilgili bilgiye rastlanabilmektedir. Mesela, Hacettepe Üniversitesi'nin ana web sunucusu üzerinde, Yrd.Doç.Dr.Ramazan Acun ve öğrencileri tarafından Bilgisayar ve Tarih II dersi çerçevesinde geliştirilen **Hacettepe Üniversitesi, Tarih Bölümü Web Sitesi** (<http://www.hun.edu.tr/~history>) içinde yer alan Tarihî Veri Arşivi (Historical Data Archive)'nin *Makaleler* bölümünün *Osmanlı Tarihi* bağlantısından girildiğinde karşımıza vakıflarla ilgili iki makale çıkmaktadır: Bunlardan birisi, B.Yediyıldız'ın Habitat II Vakıf Formu çerçevesinde 3.Sektör Vakfı'nın hazırlayıp yayınladığı *Türk Vakıfları* (İstanbul 1996) kitabında yer alan "Türk Kültür Sistemi içinde vakfın yeri" adlı makalesidir (<http://www.hun.edu.tr/~>

[history/archive/vakifkultur.html](http://www.hun.edu.tr/~history/archive/vakifkultur.html)). Diğeri ise, B. Yediyıldız ve N.Öztürk'ün yine Habitat II için hazırladıkları "Oturulabilir şehir ve Türk vakıf sistemi" (<http://www.hun.edu.tr/~history/archive/vakifsehir.html>) adlı tebliğleridir. Bu sonuncusunun aynı yerde İngilizcesi¹² de bulunmaktadır (<http://www.hun.edu.tr/~history/archive/waqfshr.html>).

Ülkemizde vakıflarla ilgili olarak hazırlanan özel web sitelerinin mevcudiyetine ya da başka siteler içinde vakıflara yer verilmiş olmasına rağmen, vakıfların Türk kültüründe ve tarihinde oynamış ve oynamakta olduğu rolün büyüklüğü göz önüne alındığında, Türk vakıflarının İnternet'te hak etmiş olduğu yere kavuştuğunu söylememiz mümkün değildir. İnternet'te Türk vakıf kültürünü gerçekten temsil edecek olan ve bütün Türk vakıflarıyla ilgili bilgi sunabilen, hattâ dünyanın diğer ülkelerininin vakıf web siteleriyle de bağlantısı olan, yukarıda tanıttığımız Vakıflar Konseyi veya Vakıflar Merkezi gibi, **Türk Vakıfları Web Siteleri** oluşturulması gerekmektedir. Bu görev, makalemizin baş kısmında da belirttiğimiz gibi, Üniversitelere ve benzeri araştırma kurumlarına, ya da Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türkiye Diyanet Vakfı, 3. Sektör Vakfı veya benzeri diğer büyük vakıf kuruluşlarına düşmektedir. Çağı yakalamanın tek yolu, günümüz bilgi toplumları arasında yaratıcı ve şahsiyetli bir biçimde yerimizi almaktan ibarettir.

11. Bu web sitesini hazırlayan Serhat Çakır'ı mükemmel tasarımından dolayı kutluyoruz.

12. İngilizce çeviri, Ramazan Acun tarafından yapılmıştır